

Economische barometer van de Nederlandse maritieme maakindustrie

Tweede kwartaal 2022

NMT, voor de maritieme maakindustrie

Voorwoord

Deze barometer geeft de belangrijkste uitkomsten van de enquête, die aan het einde van het tweede kwartaal van 2022 gehouden is onder de leden van NMT. Aan hen veel dank voor het invullen van de enquête die ten grondslag ligt aan dit rapport. Samen zorgen we ervoor dat we meer inzicht krijgen in het reilen en het zeilen van onze maritieme maakindustrie. Die inzichten helpen NMT onder andere in het onderbouwen van de lobbyactiviteiten in Den Haag en Brussel.

De resultaten van de enquête geven een gemixt beeld over hoe de vlag erbij hangt. Aan de ene kant zijn er meer bedrijven die zeggen dat de omzet/ afzet en de orderportefeuille het afgelopen kwartaal is toegenomen dan afgenomen. Daarnaast is ongeveer 80% van de respondenten neutraal (~50%) of positief (~30%) over de omzet/ afzet, orderportefeuille en de ontwikkelingen in de markt waar ze zich in begeven. Het lijkt er dan ook op dat veel bedrijven goed in het werk zitten. Aan de andere kant zijn er weer meer bedrijven die aangeven dat de winstgevendheid is gedaald dan gestegen, marges staan duidelijk onder druk. En er zijn nog steeds veel productiebelemmeringen zoals een tekort aan materiaal en personeel.

Ook zijn er, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de superjachtbouw, nog steeds te weinig nieuwe orders voor grote complexe zeeschepen bij werven binnen de landsgrenzen van Nederland. Er dreigt veel kennis en kunde te verdwijnen als er niet voldoende nieuwe opdrachten bij komen in de komende tijd. We moeten onze maakindustrie koesteren om minder afhankelijk te worden van andere landen. We zien voor onze industrie een belangrijke rol weggelegd als het gaat om het oplossen van belangrijke maatschappelijke vraagstukken. Denk bijvoorbeeld aan de stijgende zeespiegel, verduurzaming van de scheepvaart, het aanboren van schone energiebronnen en niet te vergeten, defensie en veiligheid.

Daarom ben ik erg blij met de recent uitgesproken steun en aangenomen moties in de Tweede Kamer die het strategisch belang van onze maritieme maakindustrie en het behoud van maritieme kennis en kunde benadrukken en pleiten voor een zo groot mogelijke betrokkenheid van onze industrie bij overheidsprojecten, zoals de nieuwe onderzeeboten en de vlootvernieuwing bij de Rijksrederij. Ook het nieuwe strategische en groene industriebeleid is hoopvol. Wij gaan graag samen met de overheid aan de slag om van de goede voornemens ook een maritiem succes te maken.

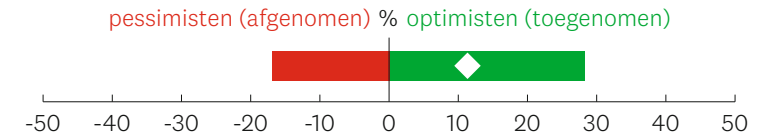
Roel de Graaf, directeur Netherlands Maritime Technology

Leeswijzer grafieken

In de enquête die ten grondslag ligt aan de economische barometer worden ondernemers naar hun oordeel gevraagd over verschillende onderwerpen. **Optimisten** zijn ondernemers die verbetering zien of verwachten en **pessimisten** zijn zij die verslechtering zien of verwachten. Daarnaast zijn er ook ondernemers die geen verbetering of verslechtering zien/ ervaren, deze groep is niet zichtbaar in de grafieken. Het aantal optimisten en pessimisten vormt de basis voor het saldo. Het **saldo** (◇) is het verschil tussen het percentage optimisten en het percentage pessimisten. Bij een positief saldo zijn er meer optimisten dan pessimisten en bij een negatief saldo zijn er meer pessimisten dan optimisten. Het saldo geeft in één oogopslag weer of de stemming onder ondernemers positief of negatief is en in welke mate.

Voorbeeld

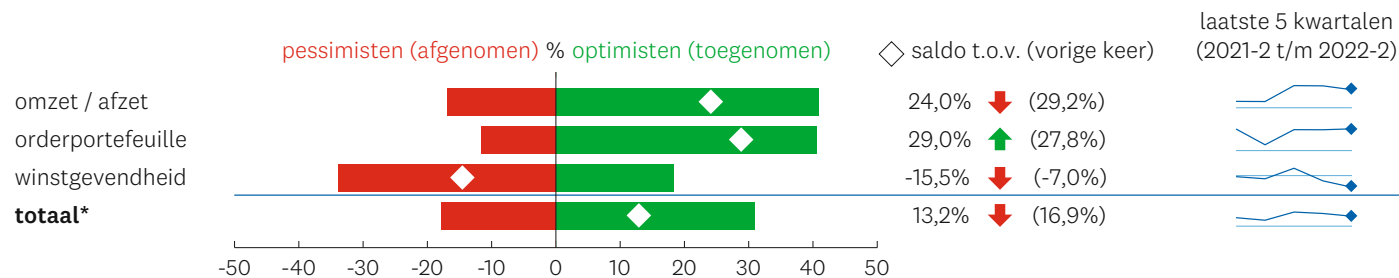
onderwerp

Ontwikkelingen in het tweede kwartaal van 2022

Het saldo van de omzet/ afzet en de orderportefeuille in het eerste kwartaal van 2022 is positief en niet heel veel veranderd ten opzichte van het kwartaal ervoor. Het saldo van de orderportefeuille is wederom weer rond de 30%. De winstgevendheid van de onderneming is per saldo wel weer flink gedaald, met 8,5% naar -15,5%. De daling van het saldo van de winstgevendheid betekent nog niet dat er meer bedrijven verlieslatend zijn, maar dat de marges onder druk staan is overduidelijk.

Ontwikkelingen tweede kwartaal (Q2 t.o.v. Q1)

*Enkele indicatoren zijn niet zichtbaar in de grafiek.

Belemmeringen

Uitdagend blijft voor veel ondernemers de beperkte beschikbaarheid van productiematerialen. 63% van de respondenten meldt een tekort aan productiematerialen te hebben. Ze hebben last van vertraagde en beperkte leveringen van onder andere staal, aluminium, hout, kunststofproducten en elektronische componenten (met chips).

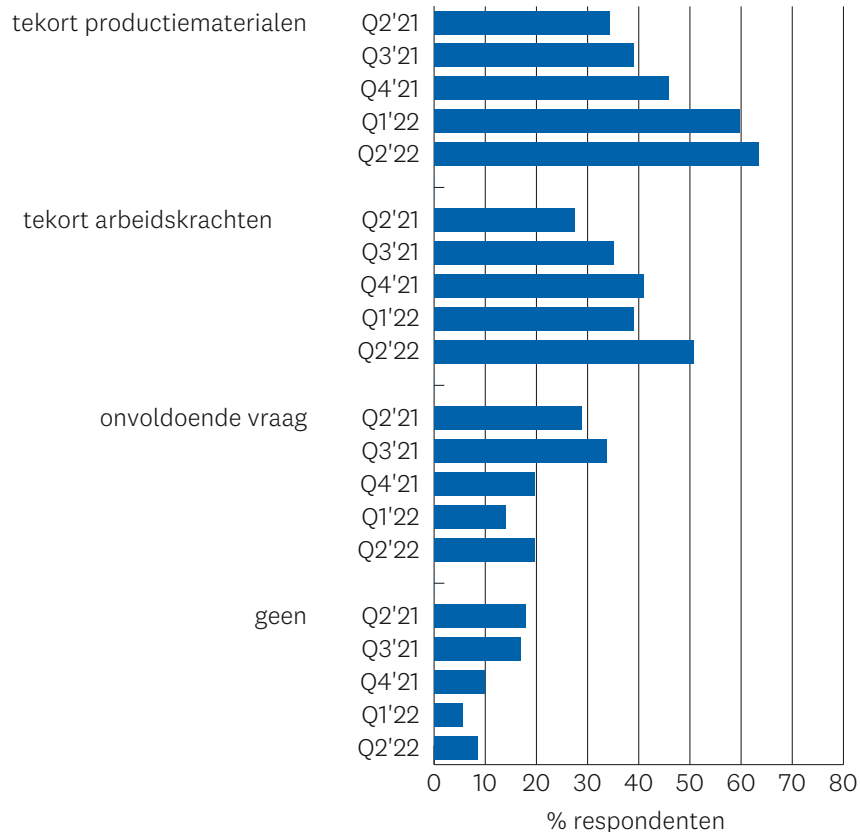
De inkooprijzen zijn bij 96% van de respondenten gestegen in het tweede kwartaal van 2022. 78% van de respondenten geeft aan dat ook hun verkoopprijzen zijn gestegen. Een rondje langs de velden leert dat de prijsstijging wel uitzonderlijk hoog is en bij de meeste ook voorgaande kwartalen zijn gestegen.

Door het tekort aan materialen en de alsmaar stijgende prijs worden investeringen uitgesteld. Offertes hebben een steeds kortere houdbaarheidsdatum en soms kunnen leveranciers enkel een dag- of richtprijs geven, terwijl scheepsbouwers vaak worden geacht een vaste prijs aan te bieden aan de klant.

Prijzen van enkele belangrijke grondstoffen zijn het laatste deel van het tweede kwartaal een klein beetje gedaald. Dat is ook terug te zien in enkele belangrijke graadmeters, zoals indexen van Bloomberg en S&P Dow Jones Indices die de prijsbewegingen van termijncontracten op de grondstoffenmarkt volgen. Echter zijn prijzen voor veel materialen wel nog steeds erg hoog en instabiel.

De respondenten geven aan dat het tekort aan arbeidskrachten een steeds grotere belemmering vormt, 51% van de ondernemers meldt hier last van te ondervinden (vorig kwartaal: 39%).

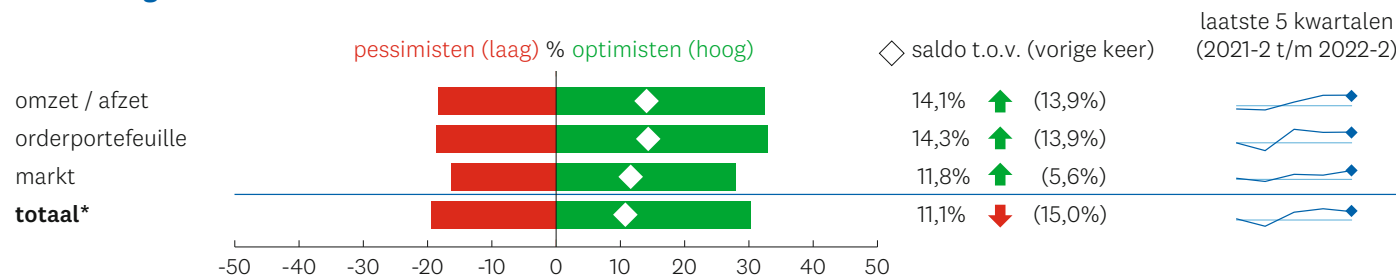
Belemmeringen

Beoordeling van de ondernemer eind tweede kwartaal van 2022

De beoordeling van de ondernemer eind van het tweede kwartaal van 2022 geeft meer inzicht in hoe bedrijven er momenteel voorstaan. Per saldo zijn alle indicatoren positief. 32% beoordeeld de omzet/ afzet als 'hoog', 33% beoordeeld de orderportefeuille als 'groot' en 28% ervaart de marktontwikkelingen als 'goed'. Het saldo van alle hiervoor benoemde indicatoren zijn (licht) gestegen ten opzichte van de vorige meting. Niet alle respondenten zijn positief gestemd; 18% beoordeeld de omzet/ afzet als 'laag', 19% beoordeeld de orderportefeuille als 'klein' en 16% ervaart de marktontwikkelingen als 'slecht'. Verder geeft 69% aan zwarte cijfers te schrijven, onduidelijk is wat de winstmargin is. Aan de andere kant geeft 31% van de ondernemers aan dat de winst-/verliespositie nihil of verliesgevend is.

Beoordeling van de ondernemer eind tweede kwartaal 2022

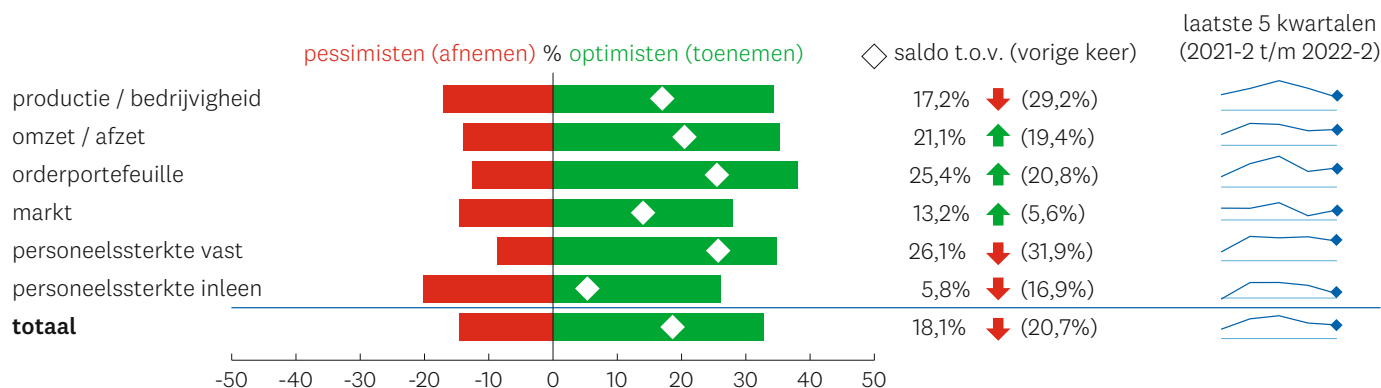

*Enkele indicatoren zijn niet zichtbaar in de grafiek.

Verwachte ontwikkelingen in het derde kwartaal van 2022

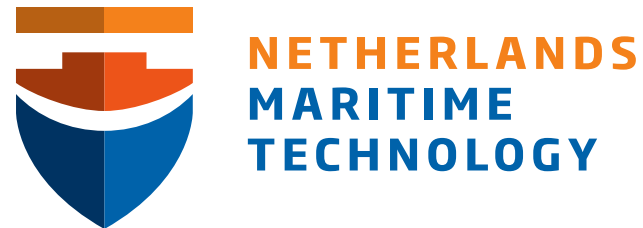
Ook dit keer is de stemming weer positief maar net zoals vorig kwartaal minder positief dan de stemming eind 2021. Dit is waarschijnlijk te wijten aan de onzekere omstandigheden waar we ons nu in begeven, zoals de oorlog in Oekraïne, de hoge en instabiele energie- en grondstofprijzen, inflatie, de tekorten aan productiematerialen en de vrees bij sommigen voor een economische recessie. Toch zijn de meeste indicatoren iets positiever dan vorig kwartaal. Per saldo verwacht 13% (vorige meting: 6%) van de ondernemers dat de marktomstandigheden in hun maritieme marktsegmenten zullen verbeteren in het derde kwartaal van 2022. Daarnaast verwacht per saldo 21% dat de omzet zal stijgen (vorige meting: 19%). Ook verwacht men dat de orderportefeuille zal toenemen, per saldo bijna 25%. Voor de context is het belangrijk om te weten dat de stemming onder de ondernemers over de toekomst vaak positiever is dan de daadwerkelijke realisatie.

Verwachte ontwikkelingen in het derde kwartaal van 2022 (Q3 t.o.v. Q2)

Tot slot

NMT is, vaak samen met andere organisaties, namens jullie allemaal voortdurend in nauw contact met onze overheid en andere relevante organisaties om de maritieme maakindustrie te helpen. Daar is een barometer zoals deze erg belangrijk voor. Elk kwartaal zal NMT peilen wat de stemming is waardoor uiteindelijk trends kunnen worden vastgesteld. Hoe meer bedrijven meedoen met het invullen van de enquête hoe representatiever de uitkomsten zijn. Jullie bijdrage blijft elk kwartaal hard nodig.

Netherlands Maritime Technology
Willemswerf • Boompjes 40 • 3011 XB Rotterdam
Postbus 23541 • 3001 KM Rotterdam

T +31 (0)88 44 51 000
E info@maritimetechnology.nl
I www.maritimetechnology.nl
